

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

ID 1553

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	053 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. психології (ПС)

Викладач/викладачі

Козак Оксана Вікторівна, асистент, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Метою курсу є підготовка фахівців зі знаннями у сфері клінічної психології, які набули загальні і фахові компетентності для розв'язання складних практичних завдань у сфері психічного здоров'я, володіють методами промоції (збереження, відновлення і формування) психічного здоров'я та психологічного благополуччя, здатні застосувати набуті знання в клінічній психології, в т.ч у складі фахівців мультидисциплінарних команд.
Формат курсу	Змішаний курс, що передбачає самостійне засвоєння теоретичного матеріалу, проведення лекцій у вигляді теоретичної довідки, практичних робіт та консультації для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей: - інтегральної: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов; Загальні компетентності: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Спеціальні: СК 1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК12. Знання та розуміння функціональних обов'язків та специфіки діяльності психолога в різних установах. СК 13. Вміння застосовувати професійні знання в різних галузях психологічної практики, реалізуючи принцип професійної мобільності.
Програмні результати навчання з ОП	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР19. Реалізовувати професійну мобільність, що передбачає індивідуальну траєкторію та вибір сфери зайнятості психолога.
Обсяг курсу	Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 5; лекції — 28 год.; практичні заняття — 28 год.; самостійна робота — 63 год.; Заочна форма здобуття освіти:

	Кількість кредитів ECTS — 5; лекції — 14 год.; практичні заняття — 10 год.; самостійна робота — 84 год.;
Ознаки курсу	Рік навчання — 4; семестр — 8; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна; кількість модулів — 2;
Форма контролю	Поточний контроль: екзамен Підсумковий контроль: екзамен
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	Компетентності: ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК9. Здатність працювати в команді. СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. Дисципліни: "Практикум з загальної психології", "Загальна психологія", "Психофізіологія", "Психодіагностика"
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Психодіагностичний інструментарій, (тести, питальники) ноутбук, мультимедійний проектор, комп'ютерний клас, аудиторна маркерна дошка, художні матеріали, підручні засоби, секундомір, телефон.

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
<p>Тема 1. Теоретико–методологічні основи клінічної психології</p> <p>1. Клінічна психологія як галузь психології медичної, її розділи.</p> <p>2. Об'єкт і предмет професійної діяльності клінічного психолога.</p> <p>3. Взаємозв'язок клінічної психології з іншими науками.</p> <p>4. Методологічні основи клінічної психології. Загальні і конкретні завдання клінічного психолога.</p> <p>5. Етичні моделі Гіппократа, Парацельса. Деонтологічна модель.</p>	4	2
<p>Тема 2. Системи класифікації патопсихологічних розладів та їх етимологія</p> <p>1. Нейропсихологія і її види. Принципи функціонування мозку людини. Методи нейропсихологічного дослідження.</p> <p>2. Види психічних розладів.</p> <p>3. Прикладне значення патопсихології. Психопатопсихологічні синдроми.</p> <p>4. Методи патопсихологічних досліджень.</p>	4	2
<p>Тема 3. Вплив соматичної хвороби на психіку</p> <p>1. Групи психосоматичних розладів.</p> <p>2. Психоаналітичний, антропологічний напрями в психосоматиці. Концепція алекситимії.</p> <p>3. Психіатрія консультування.</p> <p>4. Види патогенного впливу соматичної хвороби на психіку.</p>	4	2
<p>Тема 4. Психологія аномального розвитку</p> <p>1. Дефектологія і її види. Основні типи психічного дизонтогенезу.</p> <p>2. Біологічні і соціальні фактори аномалії розвитку. Розумова відсталість. Затримка психічного розвитку. Викривлений і дисгармонійний психічний розвиток.</p> <p>3. Патологічне формування особистості.</p>	2	2
<p>Тема 5. Психологія девіантної поведінки</p> <p>1. Клініко-фізіологічні і соціально-психологічні фактори девіантної поведінки.</p> <p>2. Програми індивідуальної та групової профілактики девіантної поведінки.</p>	2	2
<p>Тема 6. Психологія медичного працівника</p> <p>1. Клініко-психологічна інтервенція, її методи, функції і цілі.</p>		

2. Комунікативна компетентність лікаря. Етапи діагностичного процесу.	4	
3. Хвороба як самостійна психотравма.		
4. Психологічна адаптація пацієнта до хвороби.		
<hr/>		
Тема 7. Клінічна психологія в експертній практиці		
1. Психологічна експертиза.		
2. Особливості проведення військово-медичної експертизи.	4	
3. Завдання і типові питання медико-педагогічної експертизи.		
4. Клінічний психолог і судово-психіатрична експертиза.		
<hr/>		
Тема 8. Професійні та етичні засади діяльності клінічного психолога		
1. Принципи організації медико-психологічної допомоги.		
2. Робота клінічного психолога в реабілітаційних центрах психіатричної служби, у поліклініці, стаціонарних психотерапевтичних відділеннях і медичних закладах іншого профілю.	4	
3. Взаємодія клінічного психолога і лікаря-психотерапевта.		
4. Підготовка клінічних психологів		
	РАЗОМ:	28 10

Практичні заняття (теми)	Годин	
	ОФЗО	ЗФЗО
Клінічна психологія як галузь психологічної науки: теоретико-методологічні основи	4	2
Патопсихологічні розлади, їх етимологія та системи класифікації.	4	
Соматичні хвороби та їх вплив на психіку	4	2
Психологічні аспекти аномального розвитку	4	
Психологія девіантної поведінки	4	6
Особливості психології медичного працівника та лікарські справи	4	
Значення клінічної психології в експертній практиці	2	
Професійні та етичні засади діяльності клінічного психолога	2	4
	РАЗОМ:	28 14

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:

1. Принципи клінічної психології за К. Платоновим.
2. Розлади пам'яті при локальних ураженнях мозку. Порушення мислення при ураженнях мозку.
3. Умови, що визначають інтенсивність больового відчуття. Значення життєвої установки в переживанні болі.
4. Психологія дітей з порушеннями опорно-рухового апарату. Форми затримки психічного розвитку. Програма корекційної роботи з аутичними дітьми. Конституційні психопатії.
5. Механізми формування мотивів протиправних дій у психопатичних особистостей.
6. Психологічні реакції хворих на хворобу.
7. Бригадні технології з надання психотерапевтичної допомоги.
8. Робота психотерапевтичних центрів. Організація роботи психотерапевтичного кабінету.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Рекомендована література

Основна:

1. Аршава І.Ф., Корнієнко В.В. Основи неврології та психіатрії. Підручник. Дніпропетровськ: Вид-во «Свідлер», 2016. 423с.
2. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. пос. Львів, 2015. 242с.
3. Губенко І. Я. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування : підруч. для студентів мед. закл. фах. передвищ. та вищ. освіти / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. 3-є вид. стер. Київ: Медицина, 2021. 310 с.
4. Закалик Г. М. Основи клінічної психології : навч. посіб. / Г. М. Закалик, О. В. Войцеховська, Н. М. Шувар. Львів : Вид-во Львів. політехніки 2015.
5. Клінічна психологія: навчальний посібник / Укл. Ю. П. Никоненко. К., 2016. 368 с. URL: https://pidru4niki.com/88714/psihologiya/klinichna_psihologiya.
6. Чабан О.С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування). К., 2000. 209 с.
7. Савенкова І. І. Клінічна психологія: навчальний посібник. Миколаїв: Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, 2018. 302 с.

Додаткова:

1. Корнієнко В.В. Методичні вказівки з вивчення дисципліни «Клінічна психологія» - Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. Справ, 2022. 45 с.
2. Серєда І.В. Основи психосоматики : навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання / І. В. Серєда. Миколаїв : Видавець Румянцева Г. В., 2022. 156 с.
3. Терещенко Л.А. Психологічні особливості корекції невротичних розладів дошкільника. Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ, Том 10. Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія. Вип. 32. 2018. С. 84 – 92.
4. Ліндсі К. Гібсон. Вільні діти емоційно незрілих батьків. Видавництво Наталії Переверзевої. 2022. 248 с.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в А-Tutor, ID:1553. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>
2. <https://moz.gov.ua/uk/u-likarnjah-ukraini-vvedeno-posadi-psihoterapevta-i-klinichnogo-psihologa--->
3. Конституція України: закон України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141 / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL:<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
4. <https://www.nuozu.edu.ua/n/p/11316-pidhotovka-fakhivtsiv-za-spetsialnistiu-klinichna-psykholohiia-ta-psykholohichna-dopomoha#gsc.tab=0>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ПС. Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1					Модуль 2					Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота					Аудиторна та самостійна робота					Теоретичний курс	Практичне завдання	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота				
20	16		4		20	13		2		15	10	
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів			
Тема 1	Практичне заняття №1	4			Тема 5	Практичне заняття №5	4					
Тема 2	Практичне заняття №2	4	Презентація з теми	2	Тема 6	Практичне заняття №6	4					
Тема 3	Практичне заняття №3	4	Опрацювання кейс завдання	1	Тема 7	Практичне заняття №7	4					
Тема 4	Практичне заняття №4	4	ЕССЕ	1	Тема 8	Практичне заняття №8	1	Підготовка проекту	2			

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, екзамен
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ПС, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. психол. наук, доцент кафедри ПС

Ірина ПЕРІГ